

УДК 330.341.1

О.В. Бадяєв, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри міжнародних економічних відносин

Університет митної справи та фінансів, Україна

Науковий керівник: К. Сердюков, докт.екон.наук, проф.

ЦИФРОВА ЗРІЛІСТЬ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

O. Badiaiev, the third (educational and scientific) level of higher education applicant, the Department of International Economic Relations

University of Customs and Finance, Ukraine

Scientific supervisor: K. Serdyukov, Dr. Sciences (Economics), Prof.

DIGITAL MATURITY AS A BASIS FOR EFFECTIVE BUSINESS TRANSFORMATION IN THE CONTEXT OF MODERN INSTABILITY

Цифрові технології стали не лише необхідною складовою для функціонування та прогресивного розвитку економіки, але й почали відігравати ключову роль у трансформації сучасного бізнесу. Вони мають значний вплив на конкурентоспроможність підприємств та здатність адаптуватися до викликів зовнішнього середовища.

Вагомий вплив на процес загального прийняття технологій цифрової економіки надають саме кризові явища. Цей факт пояснюється тим, що задля можливості існування в періоди турбулентності організації змушені адаптуватися до нових реалій переосмислюючи існуючі підходи до організації своєї діяльності.

З початку епохи цифрової економіки саме фінансово-економічна криза 2007–2009 років стала першим глобальним поштовхом до зміни парадигми економічної діяльності. Низький рівень довіри до традиційних фінансових установ та посилення регуляторних вимог призвели до пошуку альтернативних фінансових інструментів. Першим таким інструментом став Bitcoin, який був створений на основі Blockchain-технології. Дана технологія надала можливість робити фінансові операції з високим рівнем захищеності та прозорості. Такі властивості спровокували її стрімкий розвиток, що в свою чергу надало значний поштовх популяризації такої сфери цифрової економіки, як електронна комерція. [1]

Пандемія COVID-19 2019–2021 років, наслідком якої стали вимушені карантинні обмеження, призвела до порушення глобальних логістичних ланцюгів та падіння споживчого попиту, створюючи безпрецедентні виклики для бізнесу. Підприємства, які ще до пандемії активно займалися цифровою трансформацією (в напрямку електронної комерції, автоматизації процесів, впровадженні хмарних технологій та ін.), були більш підготовленими до такого стрімкого та непередбачуваного характеру кризи значно збільшивши власні прибутки [2].

Проте значна частина українського бізнесу, ще не встигаючи адаптуватись до викликів нових кризових реалій, стикнулася з ще більшою нестабільністю спричиненою російською військовою агресією проти України. Внаслідок цього більшість підприємств опинилося в ще більш скрутному фінансовому стані який додатково посилювався логістичними проблемами, зростанням цін на сировину та енергоносії, витратами на відновлення пошкодженого майна, загрозами кібербезпеки та ін.

В таких умовах невизначеності спричиненої карантинними заходами, стрімким поширенням інновацій та наслідками війни – важливість підтримки високого рівня цифрової зрілості підприємства стає особливо актуальною.

Взагалі, під цифровою зрілістю більшість вчених розуміють готовність і здатність організації змінюватися та застосовувати інноваційні цифрові технології залежно від наявних ринкових тенденцій, щоб залишатися конкурентоспроможними у глобальному вимірі [3].

Отже це постійний процес розвитку та вдосконалення, що передбачає не лише технічну готовність, але й організаційну та культурну адаптацію до динамічних умов сучасності.

Рівень цифрової зрілості є важливим фактором, який впливає на загальний результат від цифрової трансформації. Тому перш ніж розпочати процес безпосередньої трансформації необхідно побудувати спеціальну інфраструктуру та пройти стадії цифрової зрілості (рис. 1).

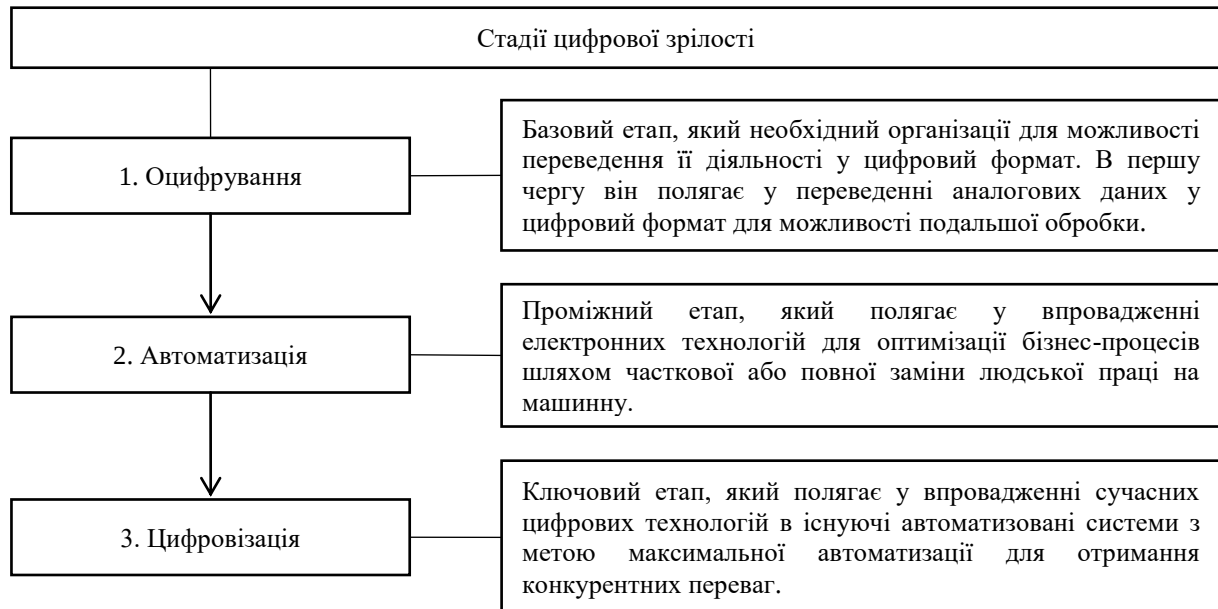

Рис. 1. Опис стадій цифрової зрілості

Джерело: сформовано автором за даними [4].

Оскільки цифрова зрілість є своєрідним фундаментом для побудови процесу безпосередньої цифрової трансформації – то досягнення її високого рівня надасть можливість організаціям проводити цифрову трансформацію з максимальною ефективністю.

Враховуючи описаний взаємозв'язок технологічного розвитку та кризових явищ слід погодитись з твердженням вчених, що цифрова трансформація є однією з умов забезпечення ефективності протидії кризовим явищам, який пов'язаний з процесом впровадження в антикризову діяльність підприємства новітніх ідей, технологій тощо з метою досягнення поставлених цілей і результатів [5]. З огляду на це важливо зазначити, що цифрова трансформація потребує від менеджменту врахування важливих специфічних аспектів, які мають суттєвий вплив на його ефективність (рис. 2).

Рис. 2. Ключові аспекти цифрової трансформації

Джерело: сформовано автором.

По-перше, кожна організація для можливості ефективного функціонування в сучасних умовах зобов'язана мати чіткі та зрозумілі плани, щодо цифрової трансформації його бізнес-процесів. Ці плани мають містити як поточну оцінку стану підприємства так і визначати ключові напрямки, де впровадження цифровізації матиме найбільший ефект для покращення ефективності антикризового управління.

По-друге, це аспект, який полягає в саму процесі впровадження цифрових новацій в антикризове управління. В даному аспекті важливим є саме те, що процес такого впровадження має враховувати загальний рівень інноваційного потенціалу підприємства. При цьому важливим є ще те, що цей інноваційний потенціал суттєво зменшується в залежності від розвитку фази кризи на підприємстві.

По-третє, кожне підприємство в сучасних умовах функціонування має впровадити інноваційну культуру, в якій кожен співробітник від спеціаліста до менеджера буде готовим використовувати інструменти цифрової економіки в рамках своїх обов'язків. Такі заходи в підсумку дадуть змогу організації швидше адаптувати свої антикризові заходи до нових, раніше непередбачених умов.

По-четверте, важливим аспектом цифрової трансформації є саме забезпечення безпеки даних. В цьому контексті важливим є впровадження необхідних заходів для збереження корпоративних даних та попередження від можливих кібератак. Даний аспект є надзвичайно важливим в сучасних умовах функціонування через можливі наслідки у вигляді втрати, викрадення чи видалення корпоративної інформації відсутність якої здатна, як тимчасово зупинити бізнес-процеси так і взагалі призвести до неспроможності подальшого функціонування.

В епоху цифрової економіки впровадження її технологічних новацій стало невід'ємною складовою для вдалого розвитку будь-якого бізнесу. Пов'язане з цим постійне пришвидшення темпів мінливості зовнішнього середовища тільки наголошує про необхідність підтримки належного рівня цифрової зрілості. Вона має на меті не лише технічну готовність до змін, а й підкреслює важливість організаційної та культурної адаптації. Її підтримка має бути постійною, оскільки саме цифрова зрілість є основою для побудови ефективного процесу цифрової трансформації. В свою чергу постійна нестабільність середовища функціонування вимагає від бізнесу мати чіткі плани цифрової трансформації, безперервно покращувати інноваційну культуру та підтримувати належний рівень безпеки даних.

Таким чином, підприємства, які досягають високого рівня цифрової зрілості та активно займаються процесом цифрової трансформації мають можливість не лише вижити, а й процвітати в нестабільних умовах сучасності.

Література

1. Романюк І.А., Колосков О.М. Аналіз впливу блокчейн-технологій на розвиток електронної комерції. *Інвестиція: практика та досвід*. 2023. №24. С. 55-60.
2. Guo H. Zhuen Y., Huang R. Huo A. The digitalization and public crisis responses of small and medium enterprises: Implications from a COVID-19 survey. *Frontiers of Business Research in China*. 2020. No19. URL: <https://doi.org/10.1186/s11782-020-00087-1>
3. Голіонко Н.Г., Кондратьєва К.А. Методичні підходи до оцінювання цифрової зрілості організації. *Молодий вчений*. 2023. №1(113). С. 145-150.
4. Петько, С. М. Теоретичні основи цифрової трансформації суб'єктів господарювання. *Економіка та суспільство*. 2023. №47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-55>
5. Нечаєва І.А., Шитікова Л.В. Інновацій, як інструмент антикризового управління підприємством. *Вісник ХНТУ*. 2022. № 4(83) URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/14/13